

Voorlopige agenda van de commissie Werk en Inkomen van 16 oktober 2013

Hierbij wordt u uitgenodigd voor de openbare vergadering van de commissie Werk en Inkomen

Datum: woensdag 16 oktober 2013
Aanvang: 16:30 uur
Locatie: Oude raadzaal
Voorzitter: dhr. P.S. de Rook
Griffier: mevr. A. Weiland t.(050) 367 7678

Opening

[Bijlage - 2013-10-16 uitnodigingsbrief W&I \(pdf\)](#)

A Algemeen deel

A1. Opening en mededelingen

A2. Vaststelling agenda

B Inhoudelijk deel

B1. Discussienota "Met elkaar voor elkaar, naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociale domein"

(Collegebrief 2 oktober 2013)

[Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein \(pdf\)](#)

Initiatiefvoorstel "Anders en beter, om sociaal te blijven" van de SP

[initiatiefvoorstel anders en beter -SP- aanbiedingsbrief \(pdf\)](#)

[Anders en beter Initiatiefvoorstel SP \(pdf\)](#)

[Bijlage bij initiatiefvoorstel SP \(pdf\)](#)

Sluiting

Bij de inhoudelijke agendapunten onder A en B kunnen burgers gebruik maken van het inspreekrecht. Men krijgt daarvoor maximaal drie minuten. De totale inspreek-tijd per vergadering is maximaal een kwartier. Insprekers dienen zich minimaal 24 uur voor de vergadering aan te melden bij de commissiegriffier. De agenda's zijn onder voorbehoud. De definitieve agenda's worden in de vergadering vastgesteld.

Bijlage - 2013-10-16 uitnodigingsbrief W&I

Raadscommissie Werk en Inkomen
Telefoon 050-367 7678
annemarieke.weiland@ groningen.nl

Onderwerp Uitnodiging vergadering raadscommissie Werk en Inkomen d.d. 16 oktober 2013

Datum 10 oktober 2013 bijlage(n) div.

Geachte commissieleden,

Namens uw voorzitter, de heer Paul de Rook, nodig ik u *en de leden van de raadscommissie Onderwijs en Welzijn* uit voor de vergadering van de raadscommissie Werk en Inkomen op woensdag **16 oktober 2013 van 16.30 tot 19.00 uur in de Oude raadzaal**.

Deze raadscommissievergadering zal geheel gewijd zijn aan de bespreking van de discussienota "Met elkaar voor elkaar, naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein".

Gezien samenhang hiermee is tevens op verzoek van de SP het initiatief voorstel "Anders en beter, om sociaal te blijven" van de SP geagendeerd.

Voorstel voor de bespreking:

In de begeleidende collegebrief bij de discussienota "Met elkaar voor elkaar", wordt een 4 tal punten aangegeven waarop het College graag met u in gesprek wil gaan.

- De essentie van de gebiedsgebonden aanpak en de daarmee samenhangende verschillen die kunnen ontstaan tussen wijken
- Welke functies en taken onderdeel zijn van de gebiedsgebonden aanpak
- De noodzakelijke sturing op het geheel vanuit gemeentelijk perspectief
- De organisatievorm van de gebiedsgebonden aanpak

Het initiatiefvoorstel "Anders en beter, om sociaal te blijven" van de SP heeft ook betrekking op de voorgestelde gebiedsgebonden aanpak m.n. op de organisatievorm (punt 4), dus is het voorstel om dit ook direct bij deze gedachtenuitwisseling te betrekken.

Het voorstel is om per genoemd punt max.15 minuten te besteden aan een vrije gedachteswisseling met elkaar en het college en de mogelijkheid om elkaar vragen te stellen.

Aansluitend krijgen alle fracties 5 minuten voor hun woordvoering met de vraag: Wat wilt u meegeven aan het college m.b.t. de 4 punten en hoe u staat t.o.v. het initiatiefvoorstel van de SP?

Met vriendelijke groet,
namens de voorzitter,

Annemarieke Weiland,
commissiegriffier Werk en Inkomen

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Bestuursdienst

Onderwerp Discussienota "Met elkaar voor elkaar,
naar een gebiedsgebonden aanpak
van het sociaal domein"

Steller Thérèse van Schie

De leden van de raad van de gemeente Groningen
te
GRONINGEN

Telefoon (050) 3676302 Bijlage(n) 1 Ons kenmerk OS 13. 3904462

Datum - 2 OKT 2013 Uw brief van Uw kenmerk -

Geachte heer, mevrouw,

Bijgaand treft u aan de discussienota "Met elkaar voor elkaar, naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal domein". Met deze discussienota willen wij het gesprek met uw raad aan gaan over hoe er uitvoering kan worden gegeven aan de komende decentralisaties van de jeugdzorg en de AWBZ.

Deze discussienota past binnen de raadsvoorstellen en collegebrieven die wij u de afgelopen twee jaar hebben gestuurd en de visies die u hebt vastgesteld. In oktober 2012 bespraken we met u de visienota 'Groningen voor elkaar'. Daarin schreven wij dat we de toegang willen vereenvoudigen, de collectieve voorzieningen willen verbeteren en meer ondersteuning op maat mogelijk willen maken. In de visienota omschreven we daarnaast dat de buurt, wijk of het stadsdeel de plek moet zijn waar de innovatie zichtbaar is. In de pilot met sociale teams oefenen we met deze wijkgerichte aanpak. Over deze pilot ontvangt u in november een evaluatie.

In mei 2013 stuurden we u de notitie Integrale Toegang toe. Deze notitie omschrijft dat er momenteel veel plekken en toegangen zijn; bij de instellingen, de Steun- en Informatiepunten (Stip's) en de Centra voor Jeugd en Gezin (CJG's). We willen ons vooral focussen op de wijk als schaalniveau voor de decentralisaties. Daar willen we dus ook de toegang organiseren, waarin de functies op het gebied van hulp en ondersteuning in het brede sociale domein integraal samenkomen. Tenslotte informeerden we u in juli over de stand van zaken doorontwikkeling CJG's, Jimmy's, Buurtwelzijn en STIP's. Daarin concluderen we dat burgers het waarderen dat de voorzieningen bereikbaar en laagdrempelig zijn. Hoe dat vorm gegeven kan worden beschrijven we in bijgaande discussienotitie over de gebiedsgebonden aanpak.

Collegedebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Bladzijde

2

De kern van de gebiedsgebonden aanpak is dat voor alle inwoners in een gebied de ondersteuning vanuit één integrale aanpak met één verantwoordelijk aanspreekpunt vorm gegeven wordt. Hierin wordt de eigen kracht gecombineerd met de kracht van de omgeving en de benodigde ondersteuning zodat de inwoner naar vermogen mee kan doen met de Groninger samenleving.

Er is nog veel onduidelijk over de exacte omvang van de decentralisaties en de bijbehorende budgetten. Toch denken wij dat we met de gebiedsgebonden aanpak een beweging in kunnen zetten die robuust is in zijn aanpak en niet te veel afhangt van de definitieve keuzes die landelijk nog gemaakt moeten worden. Ook denken wij hiermee de vernieuwing in gang te kunnen zetten om meer samenhang en helderheid voor onze inwoners te creëren in het sociale domein. Uiteraard moeten de uitvoering en de door ons gefinancierde ondersteuning plaatsvinden binnen de beschikbare budgetten.

Zoals wij hebben aangegeven in onze planning willen we, voordat de definitieve koers bepaald wordt, uw raad de gelegenheid geven uw opvattingen en ideeën te geven over de gebiedsgebonden aanpak. Vandaar de vorm van een discussienota. In het bijzonder willen we over de volgende punten van gedachten met u wisselen:

- de essentie van de gebiedsgebonden aanpak en de daarmee samenhangende verschillen die kunnen ontstaan tussen wijken;
- welke functies en taken onderdeel zijn van de gebiedsgebonden aanpak;
- de noodzakelijke sturing op het geheel vanuit gemeentelijk perspectief;
- de organisatievorm van de gebiedsgebonden aanpak.

Onze ideeën over de gebiedsgebonden aanpak willen we nu ook met de Stad bespreken. Dat betekent dat we in de komende maanden het gesprek aangaan met burgers, verschillende partijen, instellingen en betrokkenen/gebruikers over onze ideeën zoals weergegeven in de discussienota. We nodigen inwoners, aanstaande gebruikers en maatschappelijk middenveld nu ook uit om op basis van deze discussienota verder mee te denken en mee te doen aan de verdere vernieuwing van het sociaal domein. In de eerste helft van 2013 hebben we gesprekken gevoerd met beroepskrachten en (vertegenwoordigers van) huidige gebruikers van zorg. Iedereen voelt de noodzaak om tot vernieuwing te komen, maar maakt zich zorgen over hoe deze vernieuwing in de praktijk gaat uitwerken. Er is daar dan ook gevraagd aan de gemeente om de ideeën te concretiseren zodat ze daar op kunnen reageren en meedenken in de verdere uitwerking. Met deze discussienota doen we dat dan ook.

Uw raad kan in een eerste bespreking richting meegeven. Dit zullen we betrekken in de verdere uitwerking. Uw raad maakt vervolgens de definitieve keuzes voor de gebiedsgebonden aanpak in december/januari a.s. Een aantal

Collegedebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Bladzijde 3

inhoudelijke keuzes over bijvoorbeeld de inhoud en vorm van de ondersteuning worden apart aan u voorgelegd (zie de u toegezonden planning OS 13.3897086). Omdat het tempo van de decentralisaties hoog ligt zullen wij, om geen vertraging op te lopen, voorstellen ontwikkelen die passen in de lijn die u met de visie al heeft vastgesteld en passen in de gebiedsgebonden aanpak. Uiteraard onder voorbehoud van uw definitieve instemming.

Met vriendelijke groet,
burgemeester en wethouders van Groningen,

de burgemeester,
dr. J.R. (Peter) Rehwinkel

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'P. Rehwinkel', with a large, sweeping flourish underneath.

de secretaris,
drs. M.A. (Maarten) Ruys

A handwritten signature in black ink, appearing to be 'M.A. Ruys', with a large, sweeping flourish underneath.

BIJLAGE

Met elkaar voor elkaar,
naar een gebiedsgebonden aanpak van het sociaal
domein

1 oktober 2013

Collegedebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Inhoudsopgave

1. Inleiding	3
2. Maatschappelijke agenda	6
3. Concretisering van onze maatschappelijke agenda op hoofdlijnen	8
4. Veranderagenda	14
5. Uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak	17
6. Uitvoeringsagenda	18

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

1. Inleiding

De titel van deze notitie is ook ons motto voor de komende jaren: met de inzet van alle inwoners en gedreven beroepskrachten willen we het voor elkaar krijgen dat inwoners ondersteuning krijgen bij vragen op diverse levensdomeinen. Daarbij richten we ons op het méér voor elkaar betekenen in de wijken en buurten van onze stad. In het dichtbij organiseren van de ondersteuning ligt immers de meerwaarde van de decentralisaties¹ van Rijk en Provincie naar de gemeenten. De schaal van de gemeente is het meest geschikt om de het stelsel dusdanig vorm te geven dat de noodzakelijke ondersteuning verbonden wordt met de (specifieke, informele) sociale context van de burgers. Die verbinding leidt tot een integraal aanbod van ondersteuning, waar inwoners zich voor elkaar inzetten. Het ontwikkelen en vernieuwen willen we met elkaar doen. We vormen daarin een coalitie van bondgenoten met ieder zijn bijdrage.

Waar staan we nu

In de afgelopen periode formuleerden wij, in een interactief proces met burgers en maatschappelijke organisaties, onze visie op het sociale domein voor de komende jaren. Dit heeft geleid tot een drietal door de raad vastgestelde nota's, t.w. de Wmo-nota 'Samen sterk in stad', de 3D-nota 'Groningen voor elkaar' en de nota 'Jeugd: ieders zorg'!

Deze nota's verwoorden voor ons 'de stip op de horizon' als alternatief voor de huidige verkokering en bureaucratie van het huidige stelsel en leggen het fundament voor de wijze waarop wij de decentralisaties in onze gemeente willen uitwerken. Wij willen toe naar een situatie waar ondersteuning primair dichtbij mensen wordt geboden in en met behulp van hun directe leefomgeving. Zo normaal mogelijk. Minder specialistische tweedelijns en meer eerste lijn in een duidelijke wisselwerking tussen informele en formele zorg en ondersteuning. Dit toekomstbeeld vond weerklank bij inwoners en maatschappelijk middenveld.

De vernieuwing van het sociale domein is in de afgelopen jaren al in gang ingezet. Heel concreet in onze wijken. Samen met inwoners, ondernemers en maatschappelijk middenveld werken we aan het waarderen en stimuleren van eigen kracht en zelfredzaamheid en het vereenvoudigen van de toegang naar ondersteuning en zorg (Stips, buurtwelzijn en CJG's). Ook de ervaring die we met elkaar opdoen in diverse experimenten - waaronder de sociale teams en de Doorbraak bij de CJG's-, waarbij we de ondersteuning, pro-actief, dicht bij de burger brengen, gebruiken we om de vernieuwing in het sociaal domein vorm te geven en te toetsen. Daarnaast wordt beleidsmatig - zoveel mogelijk interactief - uitwerking gegeven aan onze visienota 'Groninger voor elkaar'.

Dit alles heeft al geleid tot steeds meer wijkgerichte samenwerking tussen burgers en organisaties en organisaties onderling. Onze bereikbare en laagdrempelige voorzieningen worden door onze burgers gewaardeerd en steeds meer organisaties zien de meerwaarde van de kracht van het sociale netwerk en raken beter ingebed in onze lokale samenleving. In de teams buurtwelzijn en de sociale wijkteams wordt nu al generalistisch en multidisciplinair gewerkt.

De wijze waarop we het nu de afgelopen tijd allemaal hebben georganiseerd vinden wij echter niet ideaal en is inefficiënt en daarmee duur. Zo leren onze ervaringen met de sociale teams ons dat medewerkers in een spagaat komen te zitten tussen de belangen van het sociaal team en die van de moederorganisatie. Dat verhindert soms ook een onafhankelijke opstelling. Nu worden Buurtwelzijn, CJG, OGGz en Sociaal team verschillend aangestuurd en komen als teams soms in een onderlinge concurrentiepositie, zeker in tijden van bezuinigingen. Beslissingen van de moederorganisatie hebben soms direct invloed op het dagelijks functioneren van de sociale teams. Onderlinge afstemming vraagt in alle gevallen veel overleg.

Het doel van deze notitie

In deze notitie 'Met elkaar voor elkaar' zetten we nu de volgende stap en schetsen wij de contouren van hoe wij ons het vervolg op onze gezamenlijke uitdaging voorstellen. In deze notitie geven we de richting en de kaders aan waarbinnen wij denken dat de vernieuwing in het sociale domein plaats moet vinden. De verdere invulling, inkleuring en nuancering ontwikkelen inwoners en maatschappelijk middenveld gezamenlijk. De gemeente ondersteunt deze ontwikkeling door passende regievoering. Dit kan o.a. door ontwikkelingen aan te jagen, knopen door te hakken, partners bij elkaar te brengen, (externe) expertise te leveren, te faciliteren en het voortouw te nemen. Deze notitie geeft helderheid op welke wijze we de vernieuwing van het sociaal domein denken te organiseren en welke inbreng van inwoners en

¹ Beoogd wordt, de decentralisatie van de Jeugdzorg van het Rijk en Provincie naar de gemeente, de decentralisatie van de extramuraal begeleiding en verzorging vanuit de AWBZ en de participatieopdracht van de gemeente om inwoners met een achterstand op de arbeidsmarkt te laten participeren.

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

maatschappelijk middenveld wij daarbij verwachten. Met elkaar vernieuwen lukt, wanneer er vertrouwen is om met elkaar aan deze vernieuwing te bouwen en er garanties worden geboden over de mate van continuïteit van de ondersteuning aan de inwoners.

De uitdaging van onze opdracht

De gemeente Groningen staat voor de taak om met veel minder financiële middelen vanaf 2015 ondersteuning te bieden aan inwoners die om wat voor reden dan ook een vorm van ondersteuning behoeven op het gebied van opvoeden en opgroeien, begeleiding en verzorging in de thuis situatie. Tot eind 2014 ligt deze taak nog bij het rijk en provincie (de jeugdzorg).

Het huidige systeem van het versnipperde product gestuurd stelsel en achterliggende filosofie van marktwerking en concurrentie kunnen we niet zo overnemen. Het is te duur gebleken en past niet in de budgettaire kaders die ons ter beschikking worden gesteld. We groeien daarom toe naar een ondersteuning, waarin we maximaal de mogelijkheden en verantwoordelijkheid van onze inwoners en hun directe omgeving vergroten en stimuleren. Eigen kracht en samenredzaamheid vormen de basis waarop (professionele) ondersteuning geboden wordt.

Onze visie op de vernieuwing van ons sociaal domein

Wij denken kwaliteitswinst voor onze inwoners en tegelijkertijd kostenbeheersing het best te bereiken door de basisondersteuning vooral wijkgericht met behulp van de directe leefomgeving en actieve inwoners aan te bieden. Deze ondersteuning vormt een integraal onderdeel van onze wijkontwikkeling. We proberen zodoende problemen vroeger te signaleren en eerder aan te pakken, zodat we erger voorkomen.

We willen dat inwoners de ondersteuning ontvangen vanuit één integrale aanpak met één verantwoordelijk aanspreekpunt. De specialistische ondersteuning verbinden we aan de basisondersteuning in de buurt. De kwaliteit en de effectiviteit van de basisondersteuning verbetert door de verbinding met deze expertise. De inwoners blijven daardoor langer in hun vertrouwde omgeving wonen en het huidige gebruik van specialistische zorg neemt op termijn af. De specialistische ondersteuning zetten we in, wanneer de basisondersteuning geen toereikende oplossing kan bieden of als juist de inzet van specialistische ondersteuning deze problematiek effectiever kan behandelen. De verbinding tussen basisondersteuning en specialistische ondersteuning biedt meerwaarde, als we soepel kunnen schakelen tussen de beide vormen van ondersteuning. We 'ademen' zo mee met wat een inwoner nodig heeft. Minder problematiseren en meer zoeken naar nabije praktische oplossingen die de zelfredzaamheid en deelname aan de Groninger samenleving bevorderen.

We vergroten de invloed van de inwoners op de geboden ondersteuning en geven beroepskrachten de ruimte om met de inwoner(s) maatwerk te bieden. De toename van invloed van inwoners en beroepskrachten bevorderen we door een vereenvoudiging en afname van het controle- en verantwoordingsysteem. Formele en informele ondersteuning sluiten zo naadloos op elkaar aan. Dit leidt tot een beroepspraktijk waar – op basis van principes van Welzijn nieuwe stijl en de Kanteling² – de beroepskrachten naast de inwoners staan om samen met hen tot een passende oplossing van de problematiek te komen. In onze visie is dit altijd een oplossing op maat gebaseerd op de unieke mogelijkheden in de directe omgeving.

Als gemeente geven wij er voorkeur aan om met de uitvoering tot heldere verhoudingen te komen. Wij streven zo veel mogelijk naar een scheiding van beleid en uitvoering en een gebiedsgerichte besturing, organisatie en uitvoering. Maar dit is een onderwerp dat wij zoveel mogelijk met betrokken burgers en maatschappelijk middenveld verder willen uitwerken.

Samen (door)ontwikkelen

We nodigen inwoners en maatschappelijk middenveld uit om mee te denken over en mee te doen aan de verdere vernieuwing van het sociaal domein. En vanaf nu hierin ook zoveel mogelijk samen in op te trekken. In de gevoerde gesprekken met beroepskrachten en leiding van instellingen ondervonden we veel elan, passie en betrokkenheid voor het wel en wee van hun cliënten en zorgen voor de nabije toekomst. Iedereen voelt de noodzaak om tot vernieuwing te komen, maar maakt zich zorgen over hoe deze vernieuwing in de praktijk gaat uitwerken.

² Welzijn Nieuwe Stijl en De Kanteling zijn methodieken die erop zijn gericht om veel meer te werken vanuit de kracht van de burger en zijn netwerk. De rol van de beroepskracht is actief en faciliteert de burger om zijn kracht te hervinden.

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

En dat alles in een periode, dat nog veel onzeker is en we nog veel met elkaar uit te zoeken hebben. Van sommige taken is nog niet bekend of en in welke mate ze naar gemeenten gaan. Met welke budgetten we ons stelsel straks kunnen inrichten is ook nog niet precies duidelijk. We zijn nog volop aan het onderzoeken om welke burgers het nu precies gaat en met welke vraagstukken ze nu precies kampen en over welk potentieel aan beroepskrachten we in de stad nu beschikken. Al deze informatie moet ons straks helpen om tot definitieve keuzes te komen over bijvoorbeeld de schaal waarop we de basisondersteuning gaan organiseren. En die keuzes maken we graag met de burgers en betrokken organisaties van onze stad, want daar zit belangrijke kennis en kunde.

We realiseren ons daarbij tegelijkertijd terdege dat de komende vernieuwing een grote inspanning van een ieder vraagt. Een enorme veranderopgave, met de nodige consequenties voor maatschappelijk middenveld, inwoners en de gemeente Groningen.

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

2. De maatschappelijke agenda

Onze maatschappelijke agenda heeft tot doel om te komen tot een zo breed mogelijk gedeelde visie op de inrichting van het sociaal domein en de wijze waarop wij als gemeente hier sturing aan willen geven. De keuzes die wij hierin maken zijn bepalend voor de verdere uitwerking van drie decentralisaties

Maatschappelijke effecten, die wij willen bereiken

In onze eerdere visiedocumenten formuleerden wij samen met burgers en maatschappelijk middenveld de maatschappelijke effecten die wij in het sociale domein willen bereiken. Deze zijn:

- Inwoners doen mee naar vermogen, ongeacht eventuele beperkingen. Talenten worden benut;
- De zelfredzaamheid en samenredzaamheid nemen toe;
- Kinderen en jongeren groeien veilig en gezond op en ontwikkelen zich;
- De zorg normaliseert en ontmedicaliseert,
- Minder kinderen met een stempel/indicatie. Meer opvoedkracht bij ouders zelf en beroepsopvoeders (kinderopvang, scholen, sportverenigingen, etc.);
- De gezondheid en het welbevinden van inwoners nemen toe;
- Stadlers kunnen langer zelfstandig blijven wonen;
- De kosten voor zorg en ondersteuning blijven binnen het beschikbare budget;
- De geboden ondersteuning is vraaggericht, effectief en ontkokerd;

Wij spraken uit dat het niveau van de wijk hiervoor een belangrijke schaal is. In de afgelopen periode hebben wij hierin met de inrichting van Stips en CJG's en de pilot Sociale teams en de Doorbraak al een aantal belangrijke stappen gezet.

De gemeente Groningen wil nu de drie decentralisaties aangrijpen om de ondersteuning aan onze burgers in belangrijke mate op de schaal van wijken in te richten.

Als gemeente willen wij toe naar een gebiedsgerichte sociale infrastructuur en dienstverleningspraktijk, die - aansluitend op de eigen mogelijkheden van inwoner en de directe omgeving - een effectieve, efficiënte en resultaat gerichte ondersteuning aan inwoners biedt, waarbij de nadruk ligt op het voorkomen of verminderen van sociale problemen en het vergroten van de eigen regie en meedoen aan de Groninger samenleving.

De ondersteuning zou zich moeten kenmerken door:

- Ondersteuning, die dichtbij en goed toegankelijk is georganiseerd;
- Het stimuleren van actief burgerschap;
- Vroegtijdig signaleren, waardoor erger wordt voorkomen;
- Vertrouwen in en betrekken van de eigen kracht en kunde van de burger/zijn netwerk/ andere wijkbewoners;
- Mobiliseren en met elkaar in verbinding brengen van de opvoedkracht van ouders (onderling), de buurt en beroepsopvoeders (pedagogische civil society);
- Eén aanspreekpunt voor de burger voor de geboden ondersteuning;
- Eén ondersteuningsdossier, dat in principe door de inwoner wordt beheerd;
- Ruimte voor de beroepskracht;
- Hulp en steun in de juiste proporties en op de vraag wat nodig is. Kleine problemen blijven klein, complexe problemen worden onderkend en geadresseerd;
- Eventuele specialistische ondersteuning zoveel mogelijk in relatie tot de vertrouwde omgeving;
- Een zo minimaal mogelijk aantal dienstverleners per huishouden;
- Directe hulp in crisissituaties, met waarborging van de veiligheid van jeugdigen in opvoedingssituatie;
- Vastgelopen ondersteuningsituaties worden elders belegd;
- Een (zonodig) omgevingsgerichte aanpak.

Voorts streven we naar:

- Een meer integraal en collectief georganiseerd ondersteuningsaanbod;
- Meer samenhang in de zorg aan huis;
- Samenhang tussen de ondersteuning op school en thuis aan kinderen en gezinnen in een kwetsbare positie;

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

- Samenhang in de ondersteuning op weg naar (arbeids)participatie;
- Samenhangende inkomensondersteuning die mensen zo veel mogelijk uitdaagt om mee te doen naar vermogen.
- Een vorm van persoonsgericht budget om inwoners individueel maatwerk te bieden wanneer de beschikbare benodigde ondersteuning (zowel individueel als collectief) niet toereikend is om tot een effectieve oplossing van de situatie te komen.

Indicatoren ondersteuning

Om te weten of we deze resultaten bereiken en op de goede weg zitten, volgen we de ontwikkelingen door het meten van resultaten met een beperkt aantal indicatoren. We willen daarbij de meerwaarde van onze gezamenlijke aanpak meten. Niet om te zwartepieten, maar om met elkaar te zoeken naar verbeteringen en het opsporen van belemmerende factoren die we kunnen wegnemen.

Deze indicatoren zijn:

1. toename³ van de tevredenheid van stadjs over de wijze van ondersteuning;
2. toename van de zelfredzaamheid;
3. toename van het percentage stadjs, dat actief is als vrijwilliger of mantelzorger;
4. toename van stadjs met een Wwb die meedoen in de Groninger samenleving;
5. afname van het aantal beroepskrachten per huishouden;
6. afname van het gebruik van individuele specialistische vormen van ondersteuning;
7. afname van stadjs die een beroep doen op professionele ondersteuning,
8. afname jeugd in het gedwongen kader.

In onze PDCA-cyclus leggen we de nadruk op leer- en verbeterpunten.

Bovengenoemde kenmerken en indicatoren willen we de komende tijd nog nader verscherpen. Hierbij maken we gebruik van kennis en expertise van onze burgers en netwerkpartners.

³ Peildatum 1 januari 2015, zgn. nulmeting

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

3. Concretisering van onze maatschappelijke agenda

In het eerste half jaar van 2013 is de gemeente Groningen, met bijdragen van inwoners en maatschappelijk middenveld, op basis van onze eigen ervaringen en kijkend naar ontwikkelingen elders in het land, aan de slag gegaan om een organisatie-model te ontwikkelen dat logisch aansluit op deze gebiedsgerichte aanpak. Het organisatie-model zorgt voor een goede inpassing van de te decentraliseren taken van het Rijk en de provincie naar de gemeente Groningen. In deze paragraaf geven we – als bijdrage aan de uitvoeringsagenda – een beschrijving van dit model met een korte inhoudelijke uitleg.

Het model is – wat ons betreft – voorlopig. Het is in onze ogen een bruikbaar vertrekpunt om gezamenlijk te bouwen aan de verdere organisatie en uitvoering van het sociaal domein in de gemeente Groningen.

Het model gaat uit van één sociaal wijkteam per werkgebied.

De teams werken gebiedsgericht en voor alle daar woonachtige inwoners van 0 tot 100. De sociale wijkteams hebben de competentie en het mandaat om de vragen naar ondersteuning van de inwoners – in de volle breedte – te beantwoorden. De sociale wijkteams bestaan uit T-shaped professionals. Naar buiten toe is iedereen generalist, maar afzonderlijke teamleden beschikken over een specialisme; het team samen is hiermee zowel breed als diep. Als team zijn zij in staat om problemen op verschillende domeinen te overzien en deze aan te pakken. Zij kunnen de nodige ondersteuning bieden en waar nodig aanvullen met specialistische ondersteuning, die zij van andere partijen kunnen betrekken.

Wij geven de voorkeur voor één team per werkgebied en niet voor meerdere (b.v. jeugd en 23+). Het werken vanuit de eigen kracht en samenredzaamheid is een cultuuromslag die in het totale sociale domein moet worden gemaakt en naar ons idee komt dit het best uit de verf door het jeugd- en volwassenendomein onder één aansturing te brengen. Daarbij speelt mee dat de mate van sociale samenhang en het pedagogisch klimaat in een wijk door alle inwoners wordt bepaald, of het nu gaat om huishoudens mét of huishoudens zonder kinderen. Door beide domeinen onder één aansturing te brengen kan de toegang tot ondersteuning eenduidig plaatsvinden en wordt het borgen van één huishouden, één plan en één regisseur makkelijker gemaakt.

De keuze voor één sociaal wijkteam voor alle wijkbewoners zal tot gevolg hebben dat daarbinnen clusters van professionals worden georganiseerd die werken vanuit een bepaalde focus, b.v. rond toegang, opvoedingsondersteuning en de ondersteuning van burgers met regieproblematiek op meerdere levensgebieden. De huidige opdracht van de sociale teams wordt hiermee onderdeel van de opdracht aan het sociale wijkteam.

De sociale wijkteams werken nauw samen met de flexibele schil van beroepskrachten en inwoners die een bijdrage kunnen leveren aan de basisondersteuning van de sociale wijkteams. Sociale wijkteams en flexibele schil vullen elkaar aan. Vanuit de flexibele schil kan bijgedragen worden aan:

- Het in kaart brengen van problematiek en oplossingsrichting bepalen (consultatie)
- Vormen van ondersteuning die door het sociale wijkteam niet geboden wordt (deskundigheid/capaciteit)
- Deskundigheidsbevordering, bijvoorbeeld kennis over doelgroepen, methodiek, wetgeving

3.1. Eerste lijn: Gebiedsgebonden Basis Aanpak

Inhoud en samenstelling eerste lijn

< Onderlinge samenhang >		
	Sociaal wijkteam	Flexibele schil
Focus	Stimulering en facilitering van wijkbewoners in samenredzaamheid.	Inbrengen deskundigheid bij het in kaart brengen problematiek (triage).
	Behandeling ondersteuningsvragen van wijkbewoners op alle leefgebieden.	Deskundigheidsbevordering (o.a. vanwege behoud van specialisme sociale wijkteamleden).
	Is er voor alle wijkbewoners. Ondersteuningsvragen worden opgepakt en zoveel mogelijk zelf begeleid en	

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

	afgehandeld. Altijd in samenhang met de omgeving.	
	Waar nodig wordt kennis van buiten ingevlogen.	Specifieke inzet op aanvraag van sociale wijkteam (onderdeel arrangement).
Samenstelling teams	Vrijwilligers Beroepskrachten o.a. afkomstig uit het maatschappelijk middenveld en gemeente (Stips, CJG, Buurtwelzijn, OGGz, Jeugdzorg, AWBZ, Wmo, JGZ, GKB, meldpunten zorg & overlast).	Betrokken inwoners, vrijwilligers (organisaties), ervaringsdeskundigen. Medewerkers van andere organisaties die werkzaam zijn in het gebied (woningcorporatie, politie, school, ondernemers) Beroepskrachten instellingen en zelfstandige beroepsbeoefenaren. Teams verzorging / huishoudelijke verzorging (zie verder voor beschrijving)
Deskundigheid (samenbrengen van kennisgebieden en vaardigheden)	Kennis en kunde van samenlevingsopbouw, informele netwerken, mantelzorgondersteuning, activering, opvoeding, schuldhulp, mantelzorgondersteuning, psychiatrie (waaronder autisme en verslaving), verstandelijke problematiek, lichamelijk problematiek, cognitieve problematiek, psycho-geriatrie. Samenstelling van de deskundigheid van het team varieert, afhankelijk van de problematiek in het werkgebied en van de kansen en mogelijkheden daarbinnen.	Specialistische kennis en kunde op o.a. het gebied van opvoeding, psychiatrie, verslaving, lichamelijke aandoeningen, psychogeriatric, veiligheid, wonen, ervaringsdeskundigheid, specifiek vrijwilligerswerk.

Functies, die worden uitgevoerd:

Functies	Inhoud
Samenlevingsopbouw, maatschappelijke activering en ontmoeting	Deze functies zijn voorwaardelijk aan het welslagen van onze gebiedsgerichte aanpak. Dit is het preventieve fundament waar ontmoeting, elkaar kennen, samen activiteiten organiseren, elkaar helpen en ondersteunen (georganiseerde informele steunsystemen), activeren en waarderen samenkomen. Ook mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt bemoedigen wij hun talenten hier verder te ontplooiën.
Informatie- en advies (waaronder toegang)	De informatie- en adviesfunctie wordt uitgevoerd door zowel vrijwilligers als beroepskrachten. Wij streven naar één herkenbaar punt in de wijk. De informatie- en adviesfunctie en daaraan gekoppeld de toegang tot diensten en maatwerkarrangementen is in grote lijnen beschreven in de nota Toegang. Deze nota wordt nog verder uitgewerkt. Waar nodig kan de informatie- en adviesfunctie ook groepsgericht (b.v. bij

Collegedebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

	<p>opvoedingsondersteuning of valpreventie) en generiek voor bepaalde groepen inwoners door middel van huisbezoeken worden aangeboden.</p> <p>Op stedelijk niveau geeft het gemeentelijke Klant Contact Centrum (KCC) informatie over het sociaal domein. Een vraag om ondersteuning wordt doorverwezen naar het sociale wijkteam.</p>
Signalering en toeleiding	<p>Niet iedere inwoner met een vraag om ondersteuning meldt zichzelf. De noodzaak tot ondersteuning kan door zowel mantelzorgers als de directe omgeving worden gesignaleerd. Ook andere organisaties met ogen en oren in de wijk, zoals de wijkagent, de medewerker van de woningcorporatie, de school of de huisarts kunnen een signaal afgeven. Het sociale wijkteam geeft gevolg aan het signaal door actief contact te leggen.</p>
(Maatwerk-) arrangementen	<p>In het contact met de burger die ondersteuning vraagt wordt gekeken welke ondersteuning hij of zij nodig heeft en wat daarvoor georganiseerd moet worden. Dit noemen we een arrangement. Een arrangement kan bestaan uit een enkelvoudige dienst, maar bijvoorbeeld ook uit een mix van eigen inzet, inzet van de eigen omgeving, algemene/collectieve voorzieningen of specialistische ondersteuning. De ondersteuning kan meerdere levensdomeinen omvatten. Een arrangement kan tijdelijk of permanent zijn. Bij het samenstellen van het arrangement wordt altijd naar de draagkracht van het eigen netwerk gekeken en wordt daarbij aangesloten. Ook informele steunsystemen kunnen een bijdrage leveren.</p>
Regie	<p>Regie behelst het in de gaten houden of de afspraken die zijn gemaakt worden nagekomen en tot resultaat leiden. De regie kan belegd worden bij de inwoner zelf, het eigen netwerk van de inwoner, bij de medewerker die in de toegang het arrangement of een enkelvoudig product of dienst (bijv. een woningaanpassing) heeft samengesteld of bij het cluster van het sociale wijkteam dat zich richt op de meer complexe ondersteuning.</p>

Wat brengen wij onder in de sociale wijkteams

Gelet op de hierboven omschreven overwegingen en functies ligt het in de rede om in ieder geval de volgende activiteiten in de sociale wijkteams te gaan bundelen:

- CJG (incl. JGZ)
- Stip
- Buurtwelzijn⁴
- Zorgloket
- De pilots Sociale teams
- OGGz
- Meldpunten zorg & overlast

Zij geven immers in het huidige gemeentelijk domein op dit moment al invulling aan deze functies. Specifiek voor buurtwelzijn geldt dat hun professionele inbreng in de sociale wijkteams van belang is vanwege de omslag naar omgevingsgericht werken en de versterking van de relatie informele en formele zorg. Deze kennis is op dit moment vooral binnen het welzijnswerk beschikbaar.

Wij willen daarnaast de sociale wijkteams versterken met eerste en anderhalve lijnmedewerkers van de tot nu toe door AWBZ/ZVW/Jeugdzorg gefinancierde organisaties en MEE. Hiermee doen wij op dit moment in onze pilot Sociale teams en CJG's ervaring op.

De eerste ingang voor de schuldhulpverlening is ook onderdeel van de gebiedsgebonden aanpak. De wijze waarop participatie aanhaakt is nog onderwerp van nadere uitwerking. Het belang van een goede samenhang is groot. Dit geven ook de huidige uitvoerders aan.

⁴ Buurtwelzijn omvat maatschappelijke werk, sociaal raadslidenwerk, opbouwwerk, vrijwilligerswerk, mantelzorgondersteuning.

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Het domein Werk en Inkomen is nog een punt van nadere uitwerking.

Het basisconcept is voor elke wijk gelijk

Samen met burgers en organisaties ontwikkelen we voor alle wijken, mede op basis van wet- en regelgeving, een eenduidig concept voor de gebiedsgebonden aanpak met:

- o Vaste toegangspunten
- o Vaste regels en afwegingskader met betrekking tot toegang
- o Eén informatiesysteem voor het creëren van een integraal klantbeeld, registratie, procesbewaking, sturing en verantwoording. Het systeem heeft een goede aansluiting met andere (keten)systemen en is bruikbaar voor horizontale en verticale verantwoording.
- o Vaste regels m.b.t. privacy (privacyreglement)
- o Vaste afspraken over op- en afschalen in het kader van veiligheid (protocol bij escalaties)
- o Vaste wijze van klachtenafhandeling (klachtenprotocol)
- o Vaste regels met betrekking tot competentie management
- o Eenduidige rapportage-eisen

Regulier groepswork (b.v. kindwork, jeugd- en jongerenwork, dagbesteding etc.) valt niet onder de sociale wijkteams. Hetzelfde geldt voor gemeentelijke accommodaties en het speeltuinwork. Wel kan desgewenst vanuit de sociale wijkteams een bijdrage geleverd worden aan b.v. de versterking of vernieuwing van het aanbod.

Bepaling omvang en uiteindelijke samenstelling van de sociale wijkteams

De sociale wijkteams hebben een stadsbrede dekking en werken wijkgericht. Bij voorkeur werken de sociale wijkteams vanuit een voor de inwoners herkenbaar punt in het werkgebied. Een werkgebied kan meerdere sociale wijkteams omvatten. De omvang van een sociaal wijkteam (inclusief de benodigde competenties en kwaliteiten), evenals het aantal sociale wijkteams en het aantal werkgebieden, wordt nog nader bepaald en hangt wat ons betreft in ieder geval af van de volgende factoren:

- het potentieel aan zelf- en samenredzaamheid in het gebied;
- de mate en aard van de problematiek;
- de bekendheid van medewerkers met het gebied en inwoners;
- overzichtelijkheid van- en werkbaarheid binnen de teams (o.a. voldoende beschikbare formatie).

3.2. Tweede lijn: gespecialiseerde ondersteuning en netwerken

Specialistische ondersteuning

Naast de zorg uit de 'flexibele schil' is er ook specialistische ondersteuning nodig. Het kan hier gaan om specifieke behandelingsdeskundigheid of de ondersteuning van mensen met zeer specifieke aandoeningen. Als het gaat om het jeugd domein kan gespecialiseerde ondersteuning ook in een intramurale setting worden aangeboden. Complexe woningaanpassingen beschouwen wij in dit verband ook als een vorm van gespecialiseerde ondersteuning.

De specialistische ondersteuning staat niet op zichzelf, maar zal altijd worden ingezet als onderdeel van een breder arrangement en in de context van de omgeving waarin iemand verkeert. Ook beroepsopvoeders en hulpverleners kunnen vanuit de tweede lijn met deskundig advies, interpretatie en diagnose worden ondersteund. De inzet van gespecialiseerde ondersteuning wordt bepaald door geautoriseerde medewerkers van de sociale wijkteams. Voor kostbare specialistische ondersteuning willen we een – gemeentelijke – toets inbouwen.

We werken hierin ook samen met de Groninger gemeenten. De toegang tot deze gespecialiseerde ondersteuning zal voor een belangrijk deel volgens uniforme criteria in provinciaal verband bepaald worden.

Interventie en inzet ondersteuning bij acute crisis

In aanvulling op de gebiedsgerichte eerste lijn en de gespecialiseerde tweede lijn zal het nodig zijn dat er 24 uur bereikbaarheid is voor burgers en instanties voor acute situaties (o.a. huiselijk geweld, veiligheid jeugd, acute verzorging e.d.). Daarnaast zijn er huishoudens die zo complex zijn (bijvoorbeeld over de

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

grenzen van wijken heen) en/of waar de ondersteuning is vastgelopen. Hier is een intensieve interventie noodzakelijk. Inzet van dwang- en drang middelen kunnen bij de interventie worden toegepast. Deze ondersteuning willen wij op stedelijk niveau organiseren. We streven naar één crisis bereikbaarheid en 'n interventieteam die deze ondersteuning kan bieden. Het interventieteam kan samengesteld worden uit beroepskrachten die geschoold zijn specifieke interventie methodieken. Het ligt voor de hand hier De Ploeg, nu nog alleen Multi Probleem Gezinnen, op door te ontwikkelen. Bij huishoudens waar de veiligheid in het geding is, wordt samengewerkt met het Veiligheidshuis.

Relatie met de jeugdbescherming en de jeugdreclassering

Kennis van kinderscherming (inclusief drang en dwang) moet in onze ogen onderdeel uit van de kennis in de sociale wijkteams. De toegang tot deze trajecten heeft echter een eigen route via de Raad voor de Kinderbescherming. Samenhang met onze gebiedsgebonden basisaanpak is essentieel.

Netwerken

In het sociale domein functioneren ook gespecialiseerde netwerken. Bijvoorbeeld het Meldpunt huiselijk geweld en kindermishandeling, het Veiligheidshuis, ketens en netwerken rond bepaalde aandoeningen (b.v. NAH, dementie, etc). Met deze netwerken maken we afspraken over de wijze waarop ze de ondersteuning aan onze eerste lijn kunnen bieden en welke plaats ze kunnen innemen in de 'flexibele schil'. Regie op de ondersteuning aan inwoners blijft bij de beroepskrachten van het sociale wijkteam liggen.

3.3. Samenwerking met aanpalende (gebiedsgerichte) ondersteuning

Zorg aan huis

Een belangrijke taak die vanuit de AWBZ overkomt, is de extramuraal verzorging. Ook deze taak zouden wij in de toekomst in gebiedsgebonden teams willen uitvoeren, zodat de huidige versnippering wordt opgeheven. Hierdoor verwachten wij verzorging effectiever aan te kunnen bieden. Naast budgettaire overwegingen is een gebiedsgebonden inrichting ook in logistiek opzicht belangrijk. Zorg op afroep en regioondersteuning kunnen beter worden georganiseerd. Naast hun verzorgende – lijf gebonden – taken en functie kunnen deze teams een belangrijke bijdrage leveren aan de praktische begeleiding en ondersteuning aan inwoners. De (mogelijke) combinatie tussen praktische begeleiding en ondersteuning bij het dagelijkse leven en eventueel persoonsgerichte verzorging biedt mogelijkheden om inwoners intensiever en dichtbij laagdrempelig te ondersteunen bij de structurering van het huishouden. Deze teams kunnen in potentie een belangrijke ondersteuning bieden bij het handhaven of verbeteren van de zelfredzaamheid en het signaleren van (mogelijke) problematiek, b.v. eenzaamheid. Ook de samenwerking met de basisgezondheidszorg (inclusief de wijkverpleegkundigen) versterkt hierdoor. Om deze redenen ligt het voor de hand het aantal aanbieders dat werkzaam is in een bepaald gebied te beperken.

Samenwerking met huisartsen in de eerste lijn

Een goede samenwerking met de basisgezondheidszorg, in het bijzonder de huisartsen, praktijkondersteuners en wijkverpleegkundigen is van groot belang. De samenwerking is extra belangrijk omdat ook binnen de curatieve zorg de beweging naar zorg dichtbij wordt gemaakt. De basisgezondheidszorg levert ook basisondersteuning aan onze (kwetsbare) burgers en samen met de sociale wijkteams kan integrale ondersteuning worden geboden. De huisarts heeft in toenemende mate de beschikking over praktijkondersteuners basis GGZ en, ook straks in het nieuwe stelsel, een belangrijke rol in de toewijzing van GGZ jeugdzorg. Tevens ligt er straks een relatie tussen de (nieuwe) functie thuisverpleging, die via de Zorgverzekeringswet wordt gefinancierd, en de verzorging die als taak naar gemeenten wordt overgeheveld. Deelname van een Nait soez'n zuster (wijkverpleegkundige) in onze pilot Sociale teams leidt nu al tot kortere lijnen met de huisartsenpraktijk.

Samen met Elann (Ros), de ondersteuningsorganisatie voor de eerste lijngezondheidszorg, werken we aan een plan van aanpak om de huisartsenpraktijken bij onze gebiedsgebonden aanpak te betrekken.

Samenwerking met Zorgverzekeraar(s)

Een goede samenwerking met Menzis is voorwaardenscheppend voor onze gebiedsgebonden aanpak.

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

Het is belangrijk dat de ondersteuning die vanuit het gemeentelijke domein wordt geboden samenhangend is met wat de zorgverzekeraars initiëren en contracteren. Verder zien wij kansen om vanuit gemeenschappelijke belangen nieuwe arrangementen te ontwikkelen. Menzis en de gemeente overleggen op dit moment over een nieuw werkprogramma 2013-2015 bij ons convenant, waarin deze aspecten meegenomen worden.

Relatie met de GGZ

Zowel binnen het jeugd domein als binnen de langdurige extramurale zorg is qua zorgconsumptie de GGZ-problematiek een dominante factor en tot nu toe moeilijk te beheersen.

Van rijkswege zijn met de sector afspraken gemaakt over:

- Meer transparantie in het aanbod door categorisering van het aanbod in basis-GGZ en specialistische GGZ
- Afbouw van intramurale capaciteit
- FACT-teams voor mensen met ernstig psychiatrische aandoeningen

De gemeente wordt straks als het gaat om jeugd verantwoordelijk voor de totale GGZ en als het gaat om volwassenen voor de extramurale begeleiding en (een deel van) het beschermd wonen van burgers met GGZ-problematiek.

De ontwikkelingen binnen de GGZ en de nieuwe gemeentelijke taken moeten beter met elkaar in verbinding worden gebracht. Als gemeente willen wij daarnaast dat de chronische GGZ vermaatschappelijkt. Ook mensen met chronisch psychiatrische problematiek moeten gewoon kunnen deelnemen aan de Groningse samenleving. De GGZ moet daarom een stevige plek krijgen in onze gebiedsgerichte basisaanpak en daarin ook participeren. Wij willen hierover op korte termijn met de sector afzonderlijk in overleg.

Relatie met (passend) onderwijs

Scholen zijn er straks in het kader van de Wet Passend Onderwijs verantwoordelijk voor dat ieder kind of jongere een plek heeft, ongeacht de ondersteuning die daarvoor nodig is. Scholen krijgen budget om deze ondersteuning te bieden en daar waar nodig speciale voorzieningen te treffen. Soms is er echter een sterke relatie met de gezinscontext rondom een kind of jongere en zal ook daar vanuit de sociale wijkteams ondersteuning geboden moeten worden. Scholen hebben ook een belangrijke rol bij het tijdig signaleren van problemen bij kinderen en jeugdigen. Samenwerking met het primair en voortgezet onderwijs is daarom van groot belang. We willen de sociale wijkteams daarom dicht tegen de scholen aan organiseren met vaste gezichten voor de intern begeleiders en zorgcoördinatoren van de scholen.

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

4. Veranderagenda

De veranderagenda vertaalt de maatschappelijke agenda naar concrete en hanteerbare veranderopgaven. Alvorens deze veranderopgaven samen met partners te formuleren is het belangrijk om de wijze van regievoering van de gemeente bij deze verandering te bepalen. Het gaat daarbij om duidelijkheid over de weg waarlangs de vernieuwing van het maatschappelijk domein plaatsvindt, de inschatting van de eigen positie, de gevolgen voor de instellingen en de inwoners van Groningen. In deze paragraaf geven we kort weer hoe de gemeente Groningen hierin staat.

4.1. Onze gemeentelijke taak

Als gemeente willen we die voorzieningen in de wijken en buurten faciliteren (of indien nodig stimuleren), waarvoor bewoners grotendeels zelf de verantwoordelijkheid nemen en zelf bepalen wat er nodig is. Hier is ruimte voor burgerinitiatieven en bijbehorend zeggenschap over voorzieningen in de wijk. De gemeente heeft hierin in principe een faciliterende taak en geen initiërende taak. We leggen zo met de energie en betrokkenheid van bewoners een hecht fundament voor de bevordering van samenredzaamheid.

Wanneer inwoners vraagstukken op het gebied van ondersteuning of veiligheid met elkaar of individueel niet zelf kunnen oplossen, dan heeft de gemeente Groningen de taak om - in overleg met betrokken inwoner(s)- actief te werken aan een oplossing. Met de komst van de decentralisaties verbreedt onze taak en verantwoordelijkheid naar bewoners die niet (altijd) in staat zijn om de ondersteuning zelf te regelen of te vragen. We kunnen door deze verbreding meer voor deze bewoners betekenen, ook in het stimuleren van onderlinge interactie tussen bewoners.

We zullen - gezien onze totale opgave - voor het sociaal domein en de ingezette bezuinigingen in de komende jaren in toenemende mate een beroep doen op bewoners om samen met andere partijen en organisaties de leefbaarheid van de wijk en de onderlinge betrokkenheid in stand te houden en te verbeteren. De door de gemeente gefinancierde inzet is mede gericht op de ondersteuning van de bewoners die dat in mindere mate zelf kunnen regelen. Het verbeteren en handhaven van de veiligheid, o.a. in het jeugd domein en huiselijk geweld is een belangrijke gemeentelijke taak.

Op grond van deze taakopvatting zal de gemeente zorgdragen voor:

- het instandhouden van een basisaanbod aan collectieve voorzieningen;
- het op eenduidige wijze bekostigen van de sociale wijkteams, afgestemd op de ondersteuningsvragen van de wijkbewoners;
- het verstrekken van beschikkingen als burgers in aanmerking komen van individuele voorzieningen;
- de centrale inkoop van de specialistische ondersteuning;
- het maken van ketenafspraken met de basisgezondheidszorg, de corporaties, het onderwijs etc., zodat er op daadkrachtige wijze invulling gegeven kan worden aan een geïntegreerde ondersteuning van burgers.

4.2. Waar stuurt de gemeente op?

De gemeente Groningen heeft grotendeels - binnen de wettelijke kaders en bijbehorende regelgeving - de eindverantwoordelijkheid (van de vernieuwing) voor het sociaal domein. Dit houdt in, dat zij de samenhang en de prioriteiten in het sociaal domein bewaakt en daar aanspreekbaar op is. Prioriteit ligt bij het bevorderen van samenredzaamheid in onze wijken en de ondersteuning van (kwetsbare) inwoners.

De gemeente stuurt op:

i. Kwaliteit:

- De gemeente meet de effectiviteit van de geboden ondersteuning. Daarbij let zij op:
 - De behaalde resultaten van de ondersteuning in relatie tot de doelstelling
 - Tevredenheid van de inwoner(s)
 - Mate van succesvolle samenwerking
 - Het aandeel van de inwoner (en omgeving) bij het behaalde resultaat.

De meting willen we zo mogelijk - steekproefsgewijs - op individueel niveau uitvoeren om te bepalen of het ondersteuningsplan resultaat heeft opgeleverd. Verder meten we de kwaliteit op gebieds/ wijkniveau en stedelijk niveau (zie indicatoren pagina 5). De kwaliteitsmeting is in eerste instantie bedoeld om te meten of we op de goede weg zitten. Met de meting willen we vooral goed presterende instellingen en beroepskrachten belonen. *De gemeente voert de kwaliteitsmeting zelf uit of laat deze door een onafhankelijke instantie uitvoeren. De inwoners worden bij deze meting*

Collegedebat - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

betrokken.

Het kwaliteitskader ontwikkelen we samen met (vertegenwoordigers) van inwoners, maatschappelijk middenveld en beroepskrachten. Deze meting koppelen we aan de financiële sturing en het voortdurend verbeteren van de ondersteuning. Sturing op bevorderen of behouden van zelfredzaamheid en toename van deelname van inwoners aan de Groningse samenleving zijn in ieder geval onderdeel van de kwaliteitsmeting.

Daarnaast voldoen we aan de wettelijk vastgestelde kaders en regelingen.

ii. Samenwerking ten behoeve van de inwoner:

In het sociaal domein stuurt de gemeente op samenwerking. Ijkkpunt daarbij is de meerwaarde vanuit inwonersoogpunt. Praktisch gezien willen we de overhead in de vorm van coördinatie bij onze inwoners terugdringen en de inwoners zover als mogelijk zelf de regie laten voeren. Belemmeringen in de samenwerking – zoals concurrentie – willen we wegnemen door samenwerking te belonen (zie kwaliteit).

Met het programma Vernieuwing van het Sociale Domein (VSD) verandert de samenwerking in het maatschappelijk middenveld. Deze samenwerking willen we bevorderen, waarbij we met inwoners (en als vertegenwoordiger daarvan) vanuit burgerlogica de samenwerking beoordelen. Het adagium van één plan, één aanpak en één regievoerder willen we terugzien, zowel in de organisatie- en communicatiestructuur als in de benadering van de inwoners. Waar nodig en mogelijk zal de gemeente belemmeringen in de samenwerking opheffen. De sturing zowel op de kwaliteit en de financiën mogen geen belemmering zijn voor de samenwerking. De gemeente zal actief in haar regievoering – met oog voor ieders belang – de noodzakelijke samenwerking bevorderen door de gezamenlijke verantwoordelijkheid voor kwetsbare inwoners voorop te stellen en daar naar toe handelen indien sprake is van 'domein' gedrag bij zowel instellingen als beroepskrachten.

iii. Samenwerking met de inwoner/cliënt

Groningen kiest ervoor om bewoners een actieve rol te geven in het bepalen van het beleid en de uitvoering van organisaties, ook degene met een vraag om ondersteuning. De collectieve belangenbehartiging binnen de gemeente en de medezeggenschap van cliënten rond het beleid van instellingen moeten zodanig zijn ingericht dat cliënten daadwerkelijk zeggenschap hebben over de hulp die zij krijgen ("regie bij de cliënt"). Dit aspect zal deel uitmaken van de contractering. Daarnaast voeren we onderzoek uit naar de tevredenheid en ervaringen van cliënten en gaan we jaarlijks met hen in gesprek.

iv. Beschikbare middelen:

Het sociale domein wordt binnen de door de gemeenteraad beschikbare middelen uitgevoerd. Belangrijk hierbij is een voortdurend inzicht in de besteding van de middelen en de (dwingende) sturing daarop.

We werken samen met de instellingen aan een geleidelijke afbouw van het historisch budget en een opbouw van een budget op basis van resultaten (zie kwaliteit). Dit biedt de instellingen bescherming om tijdig in te spelen op de in gang te zetten vernieuwingen en van daaruit de toekomst te bepalen. De uitvoering van het sociale domein zal binnen de financiële kaders plaatsvinden. De gemeente stelt de verdeling van de middelen vast, prioriteert en bewaakt. In het verlengde daarvan is het primair de taak van de gemeente om met de huidige financiers en Groninger gemeenten afspraken te maken en te voldoen aan de wettelijke kaders.

4.2. Gebiedsgerichte aansturing

De gebiedsgerichte aanpak vraagt om een gebiedsgerichte aansturing. Dit sluit ook aan op hetgeen wij eerder stelden in de nota 'samen sterk in stad'. Daarin gaven wij aan dat we de gebiedsgerichte aansturing een veel sterker accent willen geven. Wij stellen ons voor hier als volgt vorm aan te geven:

- Gemeente bepaalt voor meerdere jaren beleidskaders voor het sociale domein in overleg met burgers/cliënten, maatschappelijke organisaties en andere relevante partners

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

- In een verordening stelt de gemeenteraad de regels vast over de verschillende wettelijke bepaalde onderdelen van het beleidsplan, zoals de te verlenen individuele voorzieningen (voorwaarden voor toekenning, wijze van beoordeling en afwegingsfactoren). Via de beleidsplannen Jeugd en Wmo en de verordening kunnen burgers helderheid krijgen over gemeentelijke keuzes en krijgen zij inspraakmogelijkheden.
- Op basis van deze kaders maakt de gemeente 2-jaarlijkse wijkanalyses per gebied, samen met burgers/cliënten en samenwerkingspartners. Bij het formuleren van de wijkanalyses worden de kracht en ondersteuningsbehoefte van de wijk in beeld gebracht. Onderdeel van de wijkanalyse is de geboden (zorg)ondersteuning.
- De inzet van de sociale wijkteams wordt jaarlijks bepaald in gebiedsgerichte programma's van eisen, mede aan de hand van deze wijkanalyses.
- Tussentijds en aan het eind van een periode wordt onderzocht of we:
 - o Op het goede spoor zitten
 - o De bedoelde maatschappelijke effecten bereiken
- De gemeente houdt toezicht op de uitvoering, m.n. voor wat betreft de handhaving en de eventuele doorontwikkeling van het basisconcept, de kwaliteit en de bewaking van de budgetten.
- De gemeente stuurt op de samenhang tussen de wijken.

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

5. Uitvoering van de gebiedsgerichte aanpak

Door het gebiedsgericht organiseren worden functies en activiteiten die tot nu toe vanuit verschillende organisaties worden uitgevoerd in één uitvoeringsverband gebracht (Stips, CJG's, OGGz, Zorgloket, etc.). Zoals eerder in deze notitie is aangegeven heeft de gemeente, binnen de wettelijke kaders, eindverantwoordelijkheid voor het sociaal domein. De gemeente bewaakt de samenhang en de prioriteiten en is daarop aanspreekbaar. Als gemeente sturen wij op kwaliteit, samenwerking en beschikbare middelen.

De vraag die nu voor ligt is hoe de uitvoering in organisatorische zin kan worden vormgeven. Hiervoor zijn verschillende mogelijkheden. In de kern zijn voor de organisatie van de uitvoering twee uiterste varianten te onderscheiden. Uitvoering door een andere partij vs. uitvoering door de gemeente. Het ligt niet voor de hand om, gelet op het brede pallet aan zorg- en welzijnstaken en het karakter van die taken, deze organisatie onder te brengen in het ambtelijk apparaat van de gemeente Groningen.

De uitvoering door een partij vraagt van de gemeente sturing op afstand en sturing op resultaten. Vraag daarin is waar wordt de knip gelegd in de aansturing. Het moet helder zijn wie verantwoordelijk en wie die organisatie aanstuurt. Omdat in de gebiedsgebonden aanpak sterk wordt gekozen voor één aanpak, vanuit één sociaal wijkteam denken wij dat de functionele en hiërarchische aansturing onder één verantwoordelijkheid moet plaats vinden en daarmee vanuit de organisatie die de gebiedsgebonden aanpak uitvoert. Deze mogelijkheid biedt ook meer garantie voor onafhankelijke cliëntondersteuning, zoals de wet van ons vraagt.

Tegelijkertijd moet de gemeente vanwege de eindverantwoordelijkheid voor de uitkomsten een sturingsinstrument in handen hebben om de uitvoerende organisatie te kunnen monitoren, aansturen en aanwijzingen te kunnen geven als de uitvoering onder de afgesproken maat is. Hiervoor zal een passende governance structuur moeten worden ontwikkeld.

De gemeente moet daarnaast blijven sturen op het systeem en het borgen van de gebiedsgebonden aanpak in de resterende gemeentelijke opgave. Zowel voor de wijk als in relatie met stedelijke ontwikkelingen. Een keuze voor het opdragen van de uitvoering aan een andere partij zal dan ook nog een stevige gemeentelijke inbreng kennen maar vanuit een heldere rol en verantwoordelijkheid als opdrachtgever.

De concrete organisatievorm kan in allerlei varianten b.v. consortium, coöperatie, hoofdaannemer met onderaannemers. Wij vragen onze ketenpartners mee te denken over de meest wenselijke variant(en). Daar gaan wordt dan de komende jaren (aantal nog nader te bepalen) de organisatie op ingericht. Bij de afwegingen betrekken wij de ervaringen die wij in de afgelopen periode hebben opgedaan met Stips, CJG's, Sociale wijkteams en Jeugdgezondheidszorg.

De gebiedsgebonden aanpak biedt ook de mogelijkheid tot uitvoering door verschillende partijen. Het is een kans om verschillende organisaties die de uitdaging voor een wijk willen oppakken dit ook te laten uitvoeren. Hierdoor kunnen verschillende varianten worden beproefd en kan daar maximaal van worden geleerd. Dit heeft ook onze voorkeur in plaats van de uitvoering voor de hele stad op te dragen aan één partij.

Collegebrief - Discussienota Met elkaar voor elkaar naar een gebiedsgebonden . . .

6. Uitvoeringsagenda

We werken de veranderagenda uit in een aantal opgaven. Deze opgaven willen we samen met betrokkenen uitwerken om tot de voorgestelde gezamenlijke aanpak te komen. Vanuit het programma Vernieuwing Sociaal Domein (VSD) worden de opdrachten verstrekt ter realisering van de aanpak.

Deze opgaven zijn:

1. Opstellen van een financieel kader en kwaliteits- en resultaatmeting,
2. Ontwikkeling van zelfredzaamheidsprofielen⁵ en bijbehorende ondersteuningsvragen,
3. Dienstverleningsaanbod 2015.
4. Organisatorische invulling en aansturing Gebiedsgebonden Aanpak
5. Scholingsprogramma Gebiedsgebonden Aanpak en competenties

Daarnaast werkt de gemeente nog aan de uitwerking van de volgende opgaven⁶:

- Maatschappelijke participatie
- Dagbesteding in de wijk
- Toekomst PGB
- Individueel maatwerk
- Persoonlijke verzorging
- Kortdurend verblijf
- Beschermd wonen
- Inkomensondersteuning chronisch zieken en gehandicapten
- Afstemming met passend onderwijs
- Vervoer
- Samenwerking huisartsen
- Samenwerking Groninger gemeenten en (huidige) financiers
- Juridische inbedding (waaronder verordening)

⁵ Jeugdprofielen worden in provinciaal ontwikkeld in VGG verband

⁶ Deze veranderopgaven zullen ook in de uitvoeringsagenda een plaats krijgen.

initiatiefvoorstel anders en beter -SP- aanbiedingsbrief

INITIATIEFVOORSTEL

Aan de raad van de gemeente Groningen,

In de wereld van (maatschappelijke) zorg en welzijn vinden grote veranderingen plaats. Individuele rechten verdwijnen, gemeenten krijgen nieuwe bevoegdheden en van burgers wordt meer zelfredzaamheid en zorg voor hun naasten verwacht.

De gemeente Groningen heeft als reactie op de ontwikkelingen (en vooruitlopend op de komende decentralisaties) gekozen voor een intensieve netwerksamenwerking tussen de gemeente en een veelheid aan uitvoeringsorganisaties. Onder andere de CJG's, Buurtwelzijn en de Sociale Teams zijn een uitvloeisel van die samenwerkingsgedachte.

In bijgaande notitie 'Anders en beter, om sociaal te blijven', schetst de raadsfractie van de SP een andere structuur: uitvoering van welzijn en de gemeentelijke zorgtaken zoveel mogelijk via stadsdeelstichtingen waarin de wijkbewoners een belangrijke stem hebben. Voordelen van deze structuur zijn volgens de notitie onder andere dat versplintering in de uitvoering tegengaan wordt, de samenhang tussen de taken versterkt wordt en het aantal overleggen teruggedrongen wordt. Ook neemt in het geschetste model de zeggenschap van de wijkbewoners toe. Uitvoering via stadsdeelstichtingen schept daardoor betere omstandigheden om te kunnen werken volgens de principes van Welzijn Nieuwe Stijl.

Inruilen van de bestaande uitvoeringsinstellingen voor stadsdeelstichtingen is een grote operatie waartoe niet even op basis van een korte notitie besloten kan worden. We vragen u daarom niet te besluiten het nieuwe uitvoeringsmodel in te voeren. Wat we met dit initiatiefvoorstel wel willen bereiken, is dat er heel serieus gekeken wordt naar de wenselijkheid van de uitvoering via stadsdeelstichtingen. We vragen u daarom uit te spreken dat de uitvoering de gemeentelijke welzijns- en zorgtaken via stadsdeelstichtingen een reële optie is, en we vragen u aan het college van BenW te verzoeken het model dat beschreven is in SP-notitie 'Anders en beter, om sociaal te blijven', nadrukkelijk te betrekken bij de discussie over de verdere ontwikkeling van zorg en welzijn in Groningen.

De in gang gezette ontwikkeling van netwerksamenwerking en de experimenten met sociale teams kunnen ondertussen gewoon doorgaan: de intensivering van samenwerking die daarin plaatsvindt, past uitstekend in de plannen naar uitvoering via stadsdeelstichtingen. Die stichtingen zijn in onze ogen het sluitstuk in de versterking van de samenwerking.

Op basis van bovenstaande stellen wij u voor:

1. uit te spreken dat de uitvoering van de gemeentelijke welzijns- en zorgtaken via stadsdeelstichtingen als beschreven in de notitie 'Anders en beter, om sociaal te blijven' beschouwd moet worden als een reële optie die het verder onderzoeken waard is.
2. het college van B en W te verzoeken het uitvoeringsmodel voor zorg en welzijn zoals beschreven in de notitie 'Anders en beter, om sociaal te blijven', nadrukkelijk te betrekken bij de discussie over de verdere ontwikkeling van zorg en welzijn in Groningen.
3. het college verder te verzoeken vóór de raadsverkiezingen van maart 2014 met een visie te komen op de uitvoering op langere termijn van de gemeentelijke zorg- en welzijnstaken, zodat hierover bij de collegevorming afspraken gemaakt kunnen worden.

30 september 2013
Raadsfractie SP

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

Anders en beter, om sociaal te blijven

Een voorstel van de SP-gemeenteraadsfractie voor een andere organisatievorm van zorg en welzijn in Groningen

september 2013

SP-gemeenteraadsfractie Groningen

Grote Markt 1, 9712 HN Groningen

T (050) 311 04 74

E sp@raad.groningen.nl

I www.sp.nl/groningen

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

Anders en beter, om sociaal te blijven

De glans van Groningen is de betrokkenheid bij de stadjes die het zonder steun van anderen en van de gemeente niet redden. Die betrokkenheid komt tot uiting in veel initiatieven die het stadsbestuur in de loop der jaren met steun van de SP heeft genomen en in de vrijwillige inzet van heel veel stadjes voor hun medemensen.

Glans behoeft onderhoud. Zonder een tijdige poetsbeurt wordt ook de sociale stad dof. Zeker als deze ook nog eens te maken krijgt met agressieve aanslag in de vorm van landelijke bezuinigingen.

In deze discussienotitie doen wij voorstellen voor een stevige poetsbeurt voor de wereld van welzijn en maatschappelijke zorg in Groningen. Om meerdere redenen. In de eerste plaats om knelpunten weg te nemen die het gevolg zijn van de huidige organisatievorm. Verder vanwege de ontwikkeling die gaande is waarbij gemeenten steeds meer taken moeten uitvoeren en daardoor voor de opgave staan dat zo samenhangend mogelijk te doen. En tenslotte omdat de aangekondigde bezuinigingen ertoe dwingen. Naar ons idee zijn de landelijke plannen onverantwoord en leiden ze tot een sociale kaalslag. We zullen ons er dan ook op alle fronten tegen verzetten. Maar we beseffen ook dat we het onheil niet volledig kunnen wegnemen. En dat stelt de gemeente des te sterker voor de plicht om de organisatorische omstandigheden zó te maken dat de best mogelijke ondersteuning geboden wordt aan de mensen die op die hulp aangewezen zijn. Immers: Groningen moet haar glans behouden. Groningen moet sociaal blijven!

De plannen van het kabinet

Het kabinetsbeleid is gestoeld op drie uitgangspunten:

- er moet fors bezuinigd worden;
- het recht op voorzieningen moet plaatsmaken voor de plicht van de gemeenten om de zelfredzaamheid en de deelname aan de samenleving te bevorderen;
- de bevoegdheden moeten in belangrijke mate overgaan naar die gemeenten.

Wij delen met het rijk de conclusie dat het verstandig is taken over te hevelen naar de gemeenten, zodat die voor een samenhangende aanpak kunnen zorgen en voorzieningen dicht bij de mensen kunnen organiseren.

We vinden het ook verstandig dat mensen gestimuleerd worden zich zo snel mogelijk weer zelf te redden, eventueel met hulp van hun omgeving. Maar we verwachten dat hierdoor veel minder bespaard kan worden dan het kabinet denkt. We zijn dus van mening dat er véél minder bezuinigd kan worden. We verdenken het kabinet ervan dat het ook wel de grenzen kent van het inzetten op 'eigen verantwoordelijkheid' en zich puur laat leiden door de bezuinigingsdrift. En dat verwerpen wij. Uitgangspunt moet zijn dat niemand verkommert, dat we alles op alles zetten om iedereen volwaardig te laten meetellen en meedoen. Waar dat goedkoper kan: prima. Mensen meer uitdagen zelf hun positie te verbeteren: uitstekend. Waar dat niet lukt, moet niet de bezuinigingsafspraken in het regeerakkoord bepalend zijn, maar de voorzieningen en ondersteuning die noodzakelijk zijn om mensen vooruit te helpen.

De plannen van het kabinet houden onder andere in dat de jeugdzorg naar de gemeenten gaat evenals de sociale werkvoorziening en delen van de Awbz

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

(verzorging, activering, begeleiding, in aansluiting op de huishoudelijke hulp waar de gemeenten al eerder verantwoordelijk voor werden). Een compleet beeld van de stand van zaken in de decentralisatieoperatie en de gevolgen daarvan voor de gemeente Groningen -voor zover nu bekend- is te vinden in de collegebrief hierover van 21 februari 2013. Die geeft ook een overzicht van de kortingen die het Rijk doorvoert op de verschillende budgetten:

- jeugdzorg	min 15%
- hulp in de huishouding	min 75% (later teruggebracht tot 40%)
- verzorging (awbz)	min 25%
- inkomensondersteuning	min 40%
- begeleiding (awbz)	min 25%

Geluiden uit het veld

We hebben als voorbereiding op het maken van deze notitie een rondgang gemaakt langs een tiental goed ingevoerde betrokkenen: mensen die als bewoner of professional nauw betrokken zijn bij zorg en welzijn in buurten en wijken. Uit de rondgang tekennen wij het volgende op:

Er gebeurt veel in de Groningse wijken en buurten. Met veel inzet en betrokkenheid wordt er gewerkt aan een net van voorzieningen en regelingen dat iedere stadje de kans biedt volwaardig deel te nemen aan het sociale leven. Enerzijds door het mogelijk maken van collectieve activiteiten, anderzijds door het (tijdelijk) ondersteunen van mensen die het alleen niet redden. De inzet van de gemeente die dat mogelijk maakt, wordt geprezen. Maar tegelijkertijd wordt geconstateerd dat de gang van zaken ondanks de goede bedoelingen, aanzienlijk stroever gaat dan wenselijk is.

- ⤴ In het woud van de overlegstructuren van instellingen en ambtelijke diensten verdwaalt zelfs de meest ervaren professional. Buurtwelzijn, Nieuw Lokaal Akkoord, Meldpunten Overlast, Stips, Centra voor Jeugd en gezin, Stadsdeelcoördinatie, Heel de Buurt, wijkorganisaties en zo meer. Ondanks de vele overleggen wordt er nog veel langs elkaar heen gewerkt.
- ⤴ De invloed van bewoners en hun organisaties lijkt beperkt. Het zijn de gemeentelijke diensten en grote instellingen die in grote mate bepalen wáár iets gebeurt, wát er gebeurt en hóe het gebeurt.
- ⤴ Structurele problemen worden veelal aangepakt in projecten met een beperkte levensduur.
- ⤴ Als taken wel structureel opgepakt worden, worden wijken en bewoners vaak geconfronteerd met een snelle wisseling van beroepskrachten. Voor de kwaliteit van het buurtwerk -zeker als vrijwilligers daarin een nog grotere rol moeten gaan spelen- is het opbouwen van een band met de bewoners en kennis van de concrete (omgevings-)situatie een voorwaarde. In veel gevallen is dat nu onmogelijk doordat de werker snel weer weg is.
- ⤴ Veel van de werkzaamheden wordt uitgevoerd door een veelheid van instellingen en (private) organisaties in onderlinge concurrentie waardoor de effectiviteit vermindert en de kosten stijgen.

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

- ⤴ De noodzakelijke samenhang van het werk komt onvoldoende uit de verf doordat er een strakke scheiding is in de inzet van de instellingen: sommige richten zich op zorg en ondersteuning van individuele bewoners zoals, andere op het ondersteunen van meer collectieve activiteiten in de sfeer van ontmoeting, informatie en advies.

Bovenstaande onvolkomenheden in de huidige structuur pakken niet alleen negatief uit op de kwaliteit van het werken, ze jagen tevens de kosten ervan omhoog. Immers:

- ⤴ professionals zijn nu gedwongen een groot deel van hun tijd te besteden aan overleg, registratie en reistijd.
- ⤴ vooral wat grotere organisaties besteden een aanzienlijk deel aan management- en beheerstaken.
- ⤴ de onderlinge concurrentie leidt tot uitgaven aan marketing, korte termijn denken en doublures in het werk en dus extra kosten.

Een nieuwe opzet, met een centrale plaats voor stadsdeelstichtingen

Bovenstaande knelpunten zijn reden genoeg om te gaan zoeken naar een betere uitvoeringsstructuur, eentje die ten minste voor een fors deel afrekent met de geconstateerde (kostenverhogende) belemmeringen. De aangekondigde kabinetsplannen versterken de noodzaak daartoe. De gemeenten krijgen immers meer taken, minder geld en te maken met (veel) meer organisaties die nu die taken uitvoeren. Doorgaan op deze voet zal betekenen nog meer organisaties die azen op een stukje van het budget, nog meer overleggen en uitgaven aan PR en marketing en nog minder samenhang, invloed van bewoners en vaste contactpersonen in wijken en buurten.

Alle reden dus om juist nú te kijken of er een structuur denkbaar is die aanzienlijke betere voorwaarden schept. Die structuur moet naar onze mening voldoen aan de volgende vereisten:

- ⤴ De omstandigheden scheppen om te kunnen werken volgens de principes van Welzijn Nieuwe Stijl (zie bijlage), waarbij de grenzen van het beroep op zelfredzaamheid nauwlettend in het oog gehouden worden.
- ⤴ Een grotere invloed van de mensen in de wijken mogelijk maken.
- ⤴ Versplintering in de uitvoering tegengaan en integraal werken bevorderen.
- ⤴ Zorgen voor meer samenhang en vermindering van het aantal overleggen.
- ⤴ De betrokkenheid tussen werkers en de mensen in hun buurt versterken, langdurige relaties tussen werkers en hun buurt bevorderen.
- ⤴ De effectiviteit bevorderen: méér mensen op de juiste manier bereiken.
- ⤴ De efficiency bevorderen: meer doen met het beschikbare budget.

Op basis van bovenstaande komen wij met het volgende voorstel:

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

In elk van de Groningse stadsdelen Noordwest, Noordoost, Zuid, Oude Wijken en Binnenstad wordt een stichting voor maatschappelijke ondersteuning gevormd en gevestigd. De stichting regelt de ondersteuning van individuele bewoners en de ondersteuning van collectieve activiteiten en voert daarvoor de volgende functies uit:

- informatie en advies
- ontmoeting
- activering/dagbesteding
- huishoudelijke verzorging
- accommodatiebeheer
- maatschappelijk werk
- jongerenwerk
- opvoedingsondersteuning
- opbouwwerk.

De taken die instellingen als NOVO, Werkpro, Stiel, MJD, VNN, Lentis, Elker, Thuiszorg, De Zijlen nu voor de gemeente uitvoeren op deze terreinen worden dus ondergebracht bij de stadsdeelstichting. Net zoals sommige taken die nu uitgevoerd worden door gemeentelijke diensten (bijvoorbeeld de Hulpverleningsdienst met de OGGz of het cliëntencontact van Sozawe).

Het gaat daarbij in principe om de volledige 0^e en 1^e lijn (zie bijlage). Uitzonderingen hierop zijn functies die (bijvoorbeeld vanwege schaalvoordelen) duidelijk beter op stedelijk niveau georganiseerd kunnen worden. In de 2^e lijns hulpverlening gaat het om specialistische functies (bijvoorbeeld fysieke verzorging en verpleging, behandeling van psycho-sociale oorzaken van gedrag dat zelfstandigheid in de weg staat). Die worden niet ingebracht bij de stadsdeelstichtingen maar georganiseerd op stedelijk of regionaal niveau. De tweedelijns inzet is tijdelijk, vindt plaats onder regie van de stadsdeelstichting (voor zover gefinancierd uit gemeentelijke middelen) en is steeds gericht op terugleiding naar de 1^e lijn.

De financiële kant

De stadsdeelstichting wordt gefinancierd uit alle budgetten die de gemeente ter beschikking heeft voor 1^e lijns ondersteuning vanuit de Wmo, NLA, huishoudelijke verzorging, Jeugdzorg, etc. Dat betekent dat de gemeentelijke middelen die nu via MJD, NOVO, Werkpro, Thuiszorg, VNN, Lentis, Elker, de Zijlen etc. in eerste lijns inzet omgaan, verdeeld worden over de stadsdeelstichtingen. Op grond van subsidiesystematiek, geen aanbestedingen.

Bij het ontrafelen van de huidige instellingen dat het gevolg is van ons voorstel, geldt dat medewerkers in principe hun functie volgen.

Op grond van nader uit te werken indicatoren (zie bijlage) wordt een verdeelsleutel vastgesteld op grond waarvan de budgetten van de stadsdeelstichtingen worden bepaald.

Alle sociaal-culturele accommodaties die in de kosten voor exploitatie rechtstreeks een gemeentelijke bijdrage ontvangen worden formeel onder het beheer van de stadsdeelstichtingen gebracht. Voor grote accommodaties die professioneel geleid worden en een veelheid aan functies binnen hun gebouw faciliteren kan de stadsdeelstichting er voor kiezen de accommodatie zelfstandig te laten voortbestaan

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

en via een subsidierelatie te financieren. Kleinere accommodaties zullen rechtstreeks aangestuurd worden door de stadsdeelstichting.

De organisatie

Elke stadsdeelstichting kent een bestuur bestaande uit leden (liefst woonachtig in het stadsdeel zelf) die aan de hand van een profiel en middels coöptatie zitting hebben. In aanvang wordt de kernsamenstelling van dit bestuur aangewezen door het college van B en W. Wijkbewoners en wijkorganisaties krijgen invloed op de verdere samenstelling van het bestuur (bijvoorbeeld via het recht op voordracht) en krijgen ook op andere manieren invloed op de besluiten van de stichting zoals bij de vaststelling van het meerjarenbeleid, de jaarplannen en de verantwoording. De juridische vorm is de traditionele stichting met een eindverantwoordelijk bestuur en dagelijkse leiding door een gemandateerde directeur.

De gezamenlijke stadsdeelstichtingen vormen een gezamenlijke organisatie (bijvoorbeeld in de vorm van een coöperatie) voor "shared services" op het vlak van de overhead-functies: financiële administratie, personeelszaken, scholing, automatisering etc. Deze samenwerking maakt het mogelijk dat de randvoorwaarden voor gezonde bedrijfsvoering effectief gerealiseerd worden en dat kwaliteitsverlies in de uitvoering voorkomen wordt. Het belang van de stadsdeelstichtingen bij deze gezamenlijke organisatie maakt haar tevens tot platform waar gezamenlijke knelpunten (bijvoorbeeld "grens"conflicten) in de uitvoering opgelost kunnen worden.

De gemeente draagt zorg voor gemandateerde ambtelijke 'verbindingsofficieren' tussen het stadsbestuur, de ambtelijke organisatie en de stadsdeelstichting. In deze lijn formuleert de gemeente de maatschappelijke opdracht in outcome termen voor een periode van vier jaar aan de stadsdeelstichting. Outcome betekent dat de gemeente(raad) in algemene termen bepaalt wat de belangrijkste maatschappelijke opgaven zijn waar de stad cq elk stadsdeel voor staat. De stadsdeelstichting gaat vervolgens in wisselwerking met bewoners en andere organisaties aan de slag om die opgaven te realiseren binnen de grenzen van een vastgestelde budget. Tussentijdse verantwoording wordt op dynamische (= niet bureaucratische) wijze vormgegeven waarbij binding tussen gemeenteraad en stadsdelen cruciaal is. Het college hanteert het principe 'één stadsdeel – één wethouder'. Deze heeft een 'vakportefeuille' en is daarnaast de schakel tussen een stadsdeel en het gemeentebestuur.

Hoe verder?

Natuurlijk beseffen wij dat de realisatie boven het bovenstaande gemakkelijker gezegd is dan gedaan en dat er ook aan ons model nadelen zullen kleven. We denken echter dat de combinatie van huidige knelpunten en te verwachten gevolgen van de kabinetsplannen zullen leiden tot veel grotere problemen. Volgens ons is het daarom nu het juiste moment voor een radicale koerswijziging in de organisatie van het gemeentelijke welzijns- en zorgbeleid. In ons voorstel geven wij daar bouwstenen voor. Met pappen en nathouden leveren we onze sociale stad uit aan een koude sanering als gevolg van de aanpak van de Haagse rekenmeesters. Wij vragen daarom iedereen om over de schaduw van het persoonlijke of organisatiebelang heen te springen en met ons te zoeken naar een aanpak waarin de kwaliteit van zorg- en welzijn overreind blijft en zelfs verbetert. De afgelopen maanden hebben we

6

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

gesproken met betrokkenen. Nu leggen we ons voorstel aan voor aan de gemeenteraad en vragen we aan het college B en W voor om een pre-advies.

Groningen, augustus 2013
Raadsfractie SP

Bijlage: toelichtingen

Welzijn Nieuwe Stijl

Welzijn Nieuwe Stijl kent acht bakens (kenmerken). Deze geven richting aan de kwaliteitsontwikkeling van de welzijnssector en zijn daarmee ook voor gemeenten in de rol als opdrachtgever relevant. Deze bakens zijn tot stand gekomen na vele gesprekken met deskundigen uit het veld, beroepsorganisaties, wethouders, gemeenteambtenaren, onderzoekers, cliëntorganisaties en directeuren van welzijnsorganisaties. Van belang is om te bepalen welke maatschappelijke problemen aangepakt moeten worden met daarin aangegeven het gewenste maatschappelijke effect. Het waartoe maakt het belang en de keuzes in de bakens duidelijk. Werken volgens Welzijn Nieuwe Stijl betekent:

1. Gericht op de vraag achter de vraag.
Richt je samen met de cliënt op de werkelijke vraag in plaats van dat het aanbod de vraag stuurt.
2. Gebaseerd op de eigen kracht van de burger.
Ga eerst na wat de burger zelf kan (met hulp van de directe omgeving) en bepaal daarna of verdere ondersteuning nodig is.
3. Direct er op af.
Benader ook mensen die niet om ondersteuning kunnen, durven of willen vragen.
4. Formeel en informeel in optimale verhouding.
Zoek naar de ideale verhouding voor de toekomst tussen formele hulp (en afhankelijkheid daarvan) en ondersteuning vanuit het sociale netwerk van de burger.
5. Doordachte balans van collectief en individueel.
Ga uit van het stepped-care principe: doe collectief wat collectief kan, en bied individuele hulp als dit nodig is.
6. Integraal werken.
Werk samen met de keten (en netwerk) partners om tot een samenhangend en volledig pakket van ondersteuning te komen, waarin de regie duidelijk is geregeld.
7. Niet vrijblijvend, maar resultaatgericht.
Definieer duidelijke doelen voor de korte en lange termijn en ga na hoe die te halen.
8. Gebaseerd op ruimte voor de professional.
Creëer ruimte voor de goed opgeleide professional om te werken en te handelen volgens zijn of haar kennis, ervaring en vaardigheden.

In de Stips en hulddiensten in de stad wordt gewerkt volgens de aanpak "door burgers, voor burgers" waarbij de professional optreedt als "faciliteerder".

7

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

Een uitgebreide toelichting op de acht bakens van Welzijn Nieuwe Stijl is te vinden op de website www.invoeringwmo.nl, bij het onderwerp [Bakens Welzijn Nieuwe Stijl](#).

Omschrijving van verantwoordelijkheidsverhoudingen

0^e lijn

alles wat groeit en bloeit door mensen zelf
(van tuiniersvereniging tot familieverbanden,
van buurthuis tot sportclub, van informele netwerken
tot organisaties)

informatie en advies
ontmoeting/recreatie
accommodatiebeheer

1^e lijn

netwerken/bewoners die sociale en/of fysieke
ondersteuning behoeven

activering/dagbesteding
huishoudel. verzorging
hulpmiddelen
maatschappelijk werk
opvoedings-
ondersteuning
opbouwwerk
jeugd/jongerenwerk/zorg
woonbegeleiding

2^e lijn

stedelijke specialistische instellingen

behandeling
fysieke verzorging

In de **0^e lijn** is de inzet gericht:

- op het mogelijk maken dat mensen hun sociale verbanden vorm en inhoud geven: vrijwilligersondersteuning, accommodatiebeheer;
- individuen de weg wijzen in de mogelijkheden hun sociale en individuele ambities te realiseren.

In de **1^e lijn** richt de stadsdeelstichting zich op individuen die (tijdelijk) daadwerkelijke ondersteuning nodig hebben om hun leven zelfstandig te kunnen vormgeven zodanig dat maatschappelijk isolement of teloorgang voorkomen wordt. Daarbij wordt gebruik gemaakt van hetgeen in de 0^e lijn voorhanden is.

In de **2^e lijns** verantwoordelijkheid leidt de stichting toe naar specialistische stedelijke voorzieningen zonder wiens ondersteuning een individu het niet redt. Tweedelijns inzet is tijdelijk en gericht op terug leiding naar de 1^e lijn. Tenzij sprake is van complexe langdurige problematiek dan kan worden doorverwezen naar intra murale voorzieningen en/of voorzieningen gefinancierd vanuit de ziektekostenverzekeringen.

Verdeelgrondslag budgetten

Alle rijks- en eigen middelen die de gemeente ter beschikking staan voor ondersteuning van de 1^e lijn en uitvoering van de 2^e lijnsvoorzieningen worden samengevoegd en vervolgens verdeeld over de stadsdelen. De verdeling geschiedt aan de hand van een aantal indicatoren. Te denken valt aan:

- aantal inwoners van het stadsdeel
- de leeftijdsopbouw

Anders en beter Initiatiefvoorstel SP

- de gezinsinkomensverdeling
- het aantal uitkeringsgerechtigden
- de omvang van het corporatiebezit
- de culturele diversiteit
- het opleidingsniveau van de inwoners
- de leefbaarheidsmonitor

Bijlage bij initiatiefvoorstel SP

